

[Formanden.]

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om statsligt indskud i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om højere forberedelseseksamen.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om levedsmidler m. m.

Mødet hævet kl 15.41.

37. møde.

Torsdag den 11. januar kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om statsligt indskud i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S.

(Lovforslaget (nr. 116) findes i tillæg A. sp. 2453, fremsættelsen i tidenden sp. 1595).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Lysholt Hansen: Det har været glædeligt at konstatere, at den nye egnsudviklingslov fra juni 1972 til fulde har indfriet de forventninger, vi stillede til den. Det vil sige, at industrien har vist en overvældende interesse for lovens nye former for støtte til industrielle investeringer i egnsudviklingsområderne. Det er altså lykkedes at styre investeringerne, så den klare samfundsinteresse er blevet tilgodeset, som det er, at erhvervsvirksomheder kommer til områder med overskud af arbejdskraft og deraf følgende økonomiske og sociale skævheder.

På denne baggrund synes jeg, det er glædeligt, at handelsministeren har en ansøgning liggende i finansudvalget, som forhå-

bentlig afgøres i dag i form af et enstemmigt ja til flere penge til egnsudviklingen.

Da finansudvalget sidste sommer gav tilslutning til, at tilsagnsrammen blev fastsat til 80 mill. kr. til anlægslån og 29 mill. kr. til anlægstilskud og flyttetilskud til industrivirksomheder, der placerede sig i disse særlige områder, regnede vi med, at disse rammer ville være fuldt tilstrækkelige til at imødekomme alle rimelige henvendelser om at få del i denne investeringskapital. Da afgivne tilsagn først fører til udbetaling på et betydeligt senere tidspunkt, havde vi vel også forventet, at de fastsatte udbetalingsrammer på i alt 76 mill. kr. i indeværende år og 119 mill. kr. i 1973-74 ville kunne holde. Nu fremgår det af den ansøgning, vi har liggende, at det vil være nødvendigt at forhøje udbetalingsbeløbene for indeværende finansår med 4 mill. kr. og for det følgende år med 39 mill. kr., så det i 1973-74 bliver et beløb på 158 mill. kr., der skal udbetales efter denne lov.

Når jeg nævner egnsudviklingsloven som indledning til bemærkninger om Finansieringsinstitutforslaget, skyldes det, at der efter min mening er en meget nøje sammenhæng mellem de to ting. Efter det forslag, vi i dag skal tage stilling til, kan der af statskassen ydes indtil 100 mill. kr. som rentefrit indskud og som ansvarlig kapital i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk. Det er vi meget tilfredse med. Den sammenhæng, jeg nævnte at der er mellem denne lovgivning og egnsudviklingslovgivningen, fremgår helt klart af den beretning, som vi har fået her i tinget fra Finansieringsinstituttet, den beretning, der er aflagt for tiden fra 1. januar til 31. oktober 1972. I denne beretning hedder det:

„Institutts långivning har i 1972 været påvirket af, at virksomheder inden for egnsudviklingsområderne — i de tilfælde, hvor det har været muligt — har benyttet sig af den med den nye egnsudviklingslov åbnede adgang til statslån til en rente på 7½ pct. p. a.“

Altså på blot 4 måneder har egnsudviklingsloven sat sit præg på Finansieringsinstituttets virksomhed i en sådan grad, at det er helt klart, at disse to love i deres virkning hænger sammen.

Når der er denne sammenhæng, tror jeg, det er fornuftigt og rigtigt, at ministeren

[Lyskolt Hansen.]

ved det forslag, der ligger på bordet nu, har draget lære af de erfaringer, man har gjort med de nye tilskudsformer under egnsudviklingsloven, og prøver at føre nogle af disse principper over i Finansieringsinstituttet, fordi det har vist sig, at det er former, der er attraktive for det erhvervsliv, som vi gerne vil have til at investere. Den fordel, som har været mest attraktiv i egnsudviklingsloven, er den lave rente, og derfor tror jeg, det er rigtigt, at man overfører den lave rentes princip — lav rente i gåseøjne måske, men alligevel lav rente i forhold til markedsrenten — på de lån, der fremtidig, hvis lovforslaget går igennem, vil kunne ydes af Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk. Da denne kapital på 100 mill. kr., som staten indskyder, ikke skal forrentes, vil det sige, at man kan give en betydelig nedsættelse af renten af de lån, der af den øvrige kapital kan optages i henhold til Finansieringsinstituttets regler, og det vil sige, at kapital efter denne bestemmelse vil kunne udlånes til en rente, der kan variere vel fra $7\frac{1}{2}$ pct. op til $8\frac{1}{2}$ pct., alt efter hvordan kurserne er på obligationerne ude på det frie marked.

Man vil nok synes, at et beløb på 100 mill. kr. ikke er ret stort set i relation til industrielle investeringer, men kendsgerningen er jo altså, at der kan optages obligationslån på 500 mill. kr. ud over dette beløb. Ministeren siger helt klart, at han påregner, at hvis der kun bliver optaget obligationslån på ca. 300 mill. kr., så man i alt kommer op på 400 mill. kr., vil man kunne holde renten netop på disse $7\frac{1}{2}$ pct. eller måske lidt højere. Jeg synes, at det er meget fornuftigt, at man gør det på denne måde, for dermed sker der altså det, at det i virkeligheden er et betydelig større beløb, der stilles til rådighed for det erhvervsliv, som vi gerne skal have til at investere.

Jeg synes også, man skal tage i betragtning, som det også fremgår af den beretning, vi har fået fra instituttet, at de 162 lån, der er ydet fra 1. januar til 1. november 1972 til et samlet beløb af i alt 130 mill. kr., har bevirket, at der er foretaget investeringer for i alt 358 mill. kr., altså faktisk en tredobling af det beløb, som er stillet til rådighed i form af lån, og hvis der sker en tilsvarende afsmittende virkning ved det her,

således at man kan regne med, at $2\frac{1}{2}$ -3 gange det beløb, der lånes, investeres, så er det, som lovforslaget er udformet, således, at det beløb, som lyder så beskedent, men som altså nok vil komme til at dreje sig om en kapital på 400 mill. kr., der fordeles over 8 år, vil give en årlig udbetaling på omkring 90 mill. kr. til den lave rente. Men med affødte investeringer, medfølgende investeringer, vil det blive en årlig investeringsforøgelse på ca. 200-250 mill. kr. Lagt sammen med det beløb, der ydes over egnsudviklingsloven, er det noget, der virkelig vil have afgørende betydning for dansk erhvervsliv, og som virkelig vil give mulighed for, at vi når det, som vi gerne vil her, nemlig udnytte den virkelig gode konjunkturudvikling, vi ser verden over, til gavn for dansk erhvervsliv og også udnytte vore muligheder på det store, åbne fællesmarked, vi nu kommer ind i, således at vi virkelig kan få en eksportfremgang, som tæller, og som har det formål for os i hvert fald at skabe ny beskæftigelse og forøgelse af levestandarden.

Jeg tror, det er rigtigt, at man som anvist i forslaget klart fastslår, hvilke formål disse lån kan ydes til. Det vil sige, at det ikke alene bliver lån, der ydes med en lav rente, men også en risikovillig kapital, der stilles til rådighed, og det synes jeg nok er værd at understrege, for det er jo egentlig det, erhvervene har vanskeligst ved, at få en risikovillig kapital, når de har behov for den. Det får man her, fordi der er denne klare bestemmelse om, at tab på disse lån bæres for tre fjerdedele vedkommende over statens indskudte kapital, og jeg anser det for noget meget vigtigt.

Men jeg vil gerne sige, at dette forslag er et vigtigt led, men også kun ét led på tilsvarende måde som egnsudviklingsloven i en helt bevidst socialdemokratisk erhvervspolitik, der altså har det mål at øge beskæftigelsen og levestandarden. Men skal det mål nås, må vi gå videre, ikke mindst med en langsigtet erhvervspolitik, med en ændret ressourcefordeling mellem den private sektor og den offentlige sektor, med en ændring af strukturudviklingen i erhvervslivet og ikke mindst med en mere hensigtsmæssig anvendelse af vore sparsomme kapitalressourcer, således at eksporterhvervene får en særlig stærk placering i erhvervsbilledet. Dette forslag er et godt skridt på vejen, og

[Lysholt Hansen.]

jeg skal derfor på mit partis vegne anbefale lovforslaget.

Knud Thomsen: Jeg vil gerne på mit partis vegne sige, at jeg kan i mangt og meget tittræde en række af de præmisser, hr. Lysholt Hansen just har gjort rede for; derimod knap nok konklusionen. På ét punkt vil jeg gerne indledningsvis give ministeren ret, nemlig at Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk har vist sig at være en fortræffelig formidler af kapitaltilførsel til erhvervslivet inden for sit virkeområde og inden for det tidsrum, hvori man normalt giver lånene. Det understreges yderligere af, at man markedsfører sine obligationer selvstændigt og giver kontantlån, noget, man godt kunne ønske var gældende i større udstrækning.

Men både til ministeren og for så vidt også til hr. Lysholt Hansen vil jeg gerne sige, af Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk jo ikke er nødlidende med hensyn til kapital. Da man for et par måneder siden udstedte sin sidste obligationsserie, blev den overtegnet ca. 20 gange inden for en time. Der er altså mange, der deler mit synspunkt, at det er et godt sted for formidling af kapital. Man arbejder med stor soliditet og har en overordentlig dygtig ledelse.

Hvis man nu ønskede at forøge instituttets virksomhed med statsmidler, så kunne handelsministeren have valgt den udvej at aftale med Finansieringsinstituttet, at for de 400 mill. kr., der gennem dette lovforslag bliver mulighed for at udlåne til erhvervslivet, kunne de udstede en særlig obligationsserie, som staten direkte eller via Nationalbanken overtog til den kurs, der normalt frembyder sig ved obligationsemissionen fra Finansieringsinstituttet, hvis kurser jo ligger ganske fast og særdeles højt. Over for en sådan tilførsel af statskapital til Finansieringsinstituttet ville mit parti antagelig have stillet sig overordentlig velvilligt. Man ville nemlig herved, alt andet lige — og jeg betoner igen, at Finansieringsinstituttet har rigelig adgang til kapital gennem sine obligationsemissioner — have undgået at belaste obligationsmarkedet med de ca. 300 mill. kr., der nu skal udstedes i obligationer for at kunne nyttiggøre de 100 mill. kr.s statsind-

skud. Heroverfor ville vi have været særdeles forhandlingsvenlige. Man ville nemlig herved have undgået forskellige ting, som vi ikke synes om i det nuværende forslag.

Man ville først og fremmest have undgået den differentierede rente for udlånene. Det er vi ikke venner af. Man har jo sine principper også for at bryde dem over for overordnede ting, og jeg kan ganske give tilslutning til, hvad mit parti også tidligere har gjort, at når det drejer sig om egnsudvikling, må vi foretage en særlig indsats, for det drejer sig om særlige forhold, medens derimod kapitaludlånene fra Finansieringsinstituttet jo er normal finansiering og oven i købet af de bedst drevne virksomheder, idet man ikke søger efter den sædvanlige sikkerhedsstillelse, men udelukkende ser på virksomhedernes virkelige indtjeningssevne. Der bliver tilføjet overalt, hvor der er differentieret rente og altså i dette tilfælde en lavere rente — man skønner vel ca. 8 pct. mod sædvanligvis ca. 10 pct. Hvis man ikke havde haft differentieret rente, hvad vi altså er imod, ville man også have kunnet undgå de særlige bestemmelser for udlånenes art. Jeg sympatiserer i og for sig med den art udlån og præference for den art udlån, der er tale om, men jeg mener, at det var bedre at lægge det op til den daglige ledelse for instituttet at foretage denne udvælgelse.

Endelig ville man jo have undgået det, der efter vor mening er den værste skønhedsplet, nemlig statsrepræsentanter i repræsentantskab og bestyrelse. Man kan næsten ikke frigøre sig — i al fald fra min side, jeg tegner jo kun mig selv plus mit parti i denne sag — for den tanke, at man nærmest har opbygget den nuværende ordning som en art prøveeksempel, som en prøveklud med hensyn til at få indført begrebet statsrepræsentanter i repræsentantskab og bestyrelse. Jeg kunne fristes til det spørgsmål til ministeren, om han ikke finder, at den nuværende ledelse af Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk har været tilstrækkelig effektiv, om han virkelig mener, at personer udpeget af handelsministeren skulle kunne yde noget væsentligt bidrag til ledelsen af dette dygtigt ledede finansieringsinstitut.

Set med vore øjne er det begyndelsen til en række nye „benstillinger“. Vi har med flid her i folketinget på forskellig måde

[Knuud Thomsen.]

modarbejdet „benene“. Her er der tale om to statsrepræsentanter, der vederlægges, og det er altså, hvad jeg kalder ben. Yderligere kan man spørge: hvilken nytte skal disse statsrepræsentanter gøre? Ledelsen er jo dygtig og effektiv, dens overvejelser skal ske på rent forretningsmæssig basis. Kan statsrepræsentanterne yde noget videre bidrag dér? Vil de ikke snarere yde bidrag i modsat retning?

Som ministeren vil forstå, er vort partis stemning over for lovforslaget overordentlig kølig. Den ville have været betydelig varmere, hvis forslaget havde fået en anden udformning. Med den kølighed in mente er det også naturligt, at jeg i nogen grad har set efter, hvilke bestemmelser der er for, at Finansieringsinstituttet rent ud sagt igen kan komme ud af dette statslån. Det er jo meget kryptisk omtalt, idet det nemlig fastslås, at så længe der er ekstraordinære repræsentantskabsmedlemmer udpeget af handelsministeren og tilsvarende bestyrelsesmedlemmer, så længe kapital er indskudt, består denne ordning. Heraf tør jeg vel negativt slutte, men hører gerne ministerens bekræftelse heraf, at når sådanne lån, der måtte være afviklet med basis i statsindskuddet, og statsindskuddet i øvrigt er tilbagebetalt, vil bestyrelses- og repræsentantskabsforholdene kunne føres tilbage til deres nuværende stadi.

Jeg har én bemærkning til sidst, idet det er mig bekendt, at man inden for detailhandelen og transportvæsenet forsøger oprettet et finansieringsinstitut for handel og transport. Jeg har i og for sig i mange år ment, at det var ganske naturligt, selv om vort land jo er noget overladet med obligationer, at et sådant institut blev oprettet, og ser med velvilje på det, og jeg håber, handelsministeren vil se med samme velvilje på det, i den udstrækning, man måtte bruge handelsministerens støtte til oprettelse af et sådant finansieringsinstitut for handel og transport.

Et sådant finansieringsinstitut, der vil vær nyt, vil næppe kunne regne med at have samme status, som Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk, til hvem rigelige midler jo flyder, når de udbyder deres obligationer. Jeg ville intet have imod, at handelsministeren ydede et sådant påbe-

gyndt institut en hjælp i retning af den, jeg har skitseret, men jeg går ud fra, at handelsministerens tanke nærmest er den modsatte, nemlig at hvis et sådant finansieringsinstitut måtte søge statsligt indskud, at man da også måtte gå vejen via statsrepræsentation i eventuelt repræsentantskab og bestyrelse, og ministeren ved da, hvilke tanker vi fra konservativ side har herom.

Vi vil deltage med iver og glæde i udvalgsarbejdet, men er som sagt overordentlig kølige.

Jens Peter Jensen: Jeg blev næsten helt bevæget, da jeg hørte den ærede socialdemokratiske ordfører, hr. Lysholt Hansen, tale om denne sag. Der lyste jo ud af hans mange bemærkninger en varme og interesse for erhvervslivet og dets problemer, og han mener, at det forslag, der her foreligger, skulle være egnet til at løse nogle af disse problemer.

Men det er jo ikke rigtigt. Regeringen har ikke nogen erhvervsvenlighed i almindelighed, og det lovforslag, der foreligger her, indeholder intet som helst i retning af en erhvervsvenlig politik. Sagen er ganske enkelt den, at vi ude i vort erhvervsliv nok kan sige, at der mangler investeringskapital; der er ikke den vækst i investeringerne, som vi gerne vil have. Men det skyldes to ting. Den ene ting er denne, at der ude i erhvervslivet i vid udstrækning er tale om, at man har en for snæver fortjenstmargen, således at det er vanskeligt at drage den fornødne risikovillige kapital ind til erhvervslivet. Det andet forhold er, at der har været behov for at føre en meget stram pengepolitik. Jeg vil gerne have sagt helt tydeligt, at vi har i Danmark sammenlignet med mange andre lande et virkelig effektivt arbejdende kreditformidlingssystem, herunder også det finansieringsinstitut, som dette lovforslag drejer sig om. Det er altså ikke organisationen, det er ikke effektiviteten, der er noget i vejen med. Det er de stramme pengepolitiske forhold, som gør, at der undertiden kan føles en mangel på kapital.

Det hedder i den højtærede handelsministers bemærkninger, at handelsministeriet har drøftet spørgsmålet med Finansieringsinstituttets ledelse, og at der herunder er opnået enighed om den foreslåede ordning.

[Jens Peter Jensen.]

Det er naturligvis korrekt, men, højtærede handelsminister, det er jo ikke den fulde sandhed. Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk har ikke slidt fernissen af trapperne ovre i handelsministeriet for at få de her 100 mill. kr., de vil helst være fri for at få dem.

Det forholder sig jo også sådan, at instituttet på intet tidspunkt har savnet penge til de opgaver, som instituttet er sat til at løse. Når instituttet har foretaget sine emissioner, er der hver gang på nul komma fem sket en overtegning af lånene. Det kan altså fastslås, at der ikke er noget behov for at foretage den kapitaltilførsel, som dette lovforslag drejer sig om.

Må jeg for at forebygge eventuelle misforståelser sige, at Finansieringsinstituttet virker fortrinligt, således som også den konservative ordfører, hr. Knud Thomsen, nævnte det her; det vil jeg gerne have sat en streg under. Jeg må altså slå fast, at der ikke er noget økonomisk behov for den højtærede handelsministers lovforslag. Og så må jeg føje til, at dette lille uskyldigt udseende lovforslag, der jo er så beskedent, at man næsten ikke kan få øje på det, bare to paragraffer, er en politisk handling. Det er jo en ganske tydelig socialdemokratisk politik, der er udmøntet i dette lovforslag, en politik, der har til formål at gennemføre en selektiv kreditpolitik, hvilket oversat til jævnt dansk betyder en politisk styring af kapitalen. Det er ikke så meget de realøkonomiske begrundelser, der her tæller, men politiske hensyn og politiske vurderinger. På politisk plan vil man fortælle, hvilke dele inden for vort erhvervsliv der fortjener at få særlig gunstige finansieringsmuligheder. Det betyder — og det håber jeg den ærede socialdemokratiske ordfører forstår i al sin glæde over dette her — det betyder en forskelsbehandling ude i erhvervslivet, hvor man på politisk niveau vil arbejde på at afgøre, hvilke dele inden for erhvervslivet der skal have en begunstigelse.

Det, jeg her har sagt, bekræftes jo af, at Finansieringsinstituttet får denne kapitaltilførsel på 100 mill. kr. fra statskassen rentefrit, og af den omstændighed, at instituttet fremtidig skal til at arbejde med forskellige rentesatser, altså en tydelig forskelsbehandling. Nogle formål skal betjenes med dyre

penge, andre formål med billigere penge. Det er jo det, der er realiteten i dette her.

Jeg er ked af, at økonomi- og budgetministeren ikke er til stede her, for det kunne ellers nok være fristende at spørge, om statsfinansernes hele stilling aktuelt sådan ligefrem motiverer til en disposition som den, lovforslaget her er udtryk for. Jeg må gå ud fra, at den højtærede handelsminister har talt med sin kollega om dette, men det kunne ellers have været helt spændende at få en lille drøftelse af det.

Staten skal ikke have renter af den indskudte kapital. Man er så venlig, så elskværdig, så godgørende, deler almisser ud, og så lader man sig betale på anden måde, nemlig ved, at staten skal være repræsenteret, sådan som hr. Knud Thomsen var inde på det, både her og dér og virkelig gøre sig gældende. Jeg vil da også spørge: er der foregået noget hidtil i den måde, som instituttet har arbejdet på, som er kritisabelt, som begrundet, at staten på denne måde skal placeres i instituttets ledelse? Det er en bevidst socialdemokratisk politik, der her lægges frem, men den har intet som helst at gøre med erhvervsvenlighed eller med forståelse af erhvervslivets forhold. Når Finansieringsinstituttets ledelse har accepteret den af handelsministeren foreslåede ordning, er der reelt sagt nok mere tale om en afværgeforanstaltning end om, at det er noget, man sådan accepterer med glæde. Man har truffet et valg mellem to ondt og mener at have valgt det mindste, nemlig at instituttet kan fortsætte, og så får man denne kapitaltilførsel og denne statslige repræsentation, mens det større onde kunne tænkes at være et direkte statsligt finansieringsinstitut. Det er jo realiteterne; vi kan lige så godt klæde det af, sådan at vi ved, hvad vi snakker om. Det er jo sagen i en nøddeskal.

Jeg ved godt, at vi i vort erhvervsliv behøver kapitaltilførsel, men jeg kan ikke acceptere, at det skal ske via statsmidlerne, at vi skal opkræve penge hos én del af befolkningen og låne dem ud til en anden del af befolkningen. Vi er i den situation, at vi har et velorganiseret kreditformidlingssystem, men så føres der i øvrigt en meget stram pengepolitik, og så kommer man her lige så gesvindt med 100 mill. kr., hvis kapacitet jo er omkring de 500 mill. kr. Det er ikke rigtig nemt at se hoved og hale i det her. Kun én

[Jens Peter Jensen.]

ting kan man se tydeligt, nemlig den bevidste socialdemokratiske politik; selektiv kreditpolitik. Det er det, der er kernen i det.

Jeg vil gerne have sagt her, at vi hos venstre selvfølgelig har en virkelig forståelse af erhvervslivets forhold, også dets behov for kredittilførsler. Vi har ofte givet udtryk for, at når der blev mulighed for at lempe på den økonomiske politik, burde det først og fremmest være på pengepolitikken og senere på finanspolitikken. Det burde være rækkefølgen.

Vi har også i venstre arbejdet med tanker om, at der kan være behov for finansieringsinstitutter for andre områder. Vi har på vort landsmøde givet udtryk for at ville sikre den mindre og mellemstore erhvervsvirksomhed inden for handel og transport mulighed for at skaffe midler under de nye markedsforhold til at modernisere distributionsapparatet for effektivt at kunne konkurrere med udenlandske koncerner, og derfor bør der etableres et finansieringsinstitut for handel og transport. Men jeg kan ikke se, at det absolut skal foregå via statsmidler.

Jeg skal slutte med at sige, at venstre må være så store principielle betænkeligheder ved det foreliggende lovforslag, at vi må gå imod det. Vi vil gerne være med til en saglig og grundig udvalgsbehandling, men jeg tvivler på, at vi derunder kan blive overbevist om rimeligheden af at gennemføre en lovgivning af denne karakter.

Dagmar Andreasen: Dansk handel og industri har de senere år som hovedregel skullet indrette sig under de vilkår, der bliver en konsekvens af den politik, der føres på alle andre områder. En erhvervspolitik, bortset fra en landbrugspolitik, har vi ikke i Danmark. En af følgerne er, at en alt for stor del af den opsparede kapital går til boliger og institutioner og for lille en del til de producerende virksomheder.

Det er blevet sagt af de to foregående talere, at Finansieringsinstituttet har ikke haft svært ved at skaffe sig den kapital, det vil låne ud, og direktør Møllerup fra Finansieringsinstituttet har sagt mange gange offentligt, at han har penge nok til de relevante låneansøgninger. Men vi ser nu sådan på det inden for det radikale venstre, at

der ikke ser ud til at være politisk flertal i Danmark for at sætte fortjenesten hos alle virksomheder så højt op, at de kan tilbagebetale lån på de vilkår og med den sikkerhed, som Finansieringsinstituttet forlanger.

Det er dette forhold, som handelsministeren forsøger at lappe på ved dette lovforslag, og det kan vi i det radikale venstre slutte os, når bare man gør sig klart, hvorfor behovet er skabt.

Når staten vil dirigere kapital til erhvervslivet, kan dette være en udmærket måde at gøre det på. Staten går ind med et rentefrit indskud på 100 mill. kr. i Finansieringsinstituttet og udvider derved Finansieringsinstituttets ansvarlige kapital. Derefter kan Finansieringsinstituttet sælge obligationer for op til 5 gange dette beløb, hvis der ellers er købere. Jo flere obligationer der sælges, desto højere bliver udlånsrenten. Jeg vil håbe, at der bliver så megen aktivitet og så stor investeringslyst i dansk erhvervsliv, at der bliver brug for store udlånsbeløb til en relativt høj rente, for jeg skal gerne medgive de to foregående talere, at begynder man at låne penge ud til en særlig lav rente, er det altid forbundet med en risiko for konkurrenceforvridning. Man griber sjældent ustraffet ind i markedsmekanismen.

Men det er ikke bare et spørgsmål om den lave rente, for den bliver jo, forudsat at udlånsrammen udnyttes fuldt ud, ikke særlig lav alligevel. Der bliver også tale om, at man kan løbe en lidt større risiko ved investeringerne — og så må det vel også nok erkendes, at med miljølovene og med vor indtræden i EF kan der tænkes at være i øvrigt sunde virksomheder, der har brug for lån til en rente, der ligger under dansk markedsrente. I forhold til andre landes renteniveau er vort højt — så har jeg i hvert fald ikke overdrevet — og skal der endelig lånes penge ud til nedsat rente, er det en betryggelse, at det er Finansieringsinstituttet, der gør det. Jeg er fuldstændig klar over, at Finansieringsinstituttet ikke har været ude efter at få lov til at formidle disse penge, men jeg synes, der er grund til herfra at glæde sig over, at de dog har sagt ja til at gøre det. De har forudsætningerne for at vurdere, hvordan lån til nedsat rente kan gives uden at skade for meget.

Det er handelsministeren, der sammen med Finansieringsinstituttet aftaler formål

[Dagmar Andreassen.]

og vilkår for udlånet. Jeg skal gerne lægge til, at jeg håber, Finansieringsinstituttet får et stort ord at sige i denne sag, og at de politiske muligheder for udvælgelse af særlige virksomheder ikke vil blive brugt.

Vi kan i det store og hele tilslutte os lovforslaget, men vil meget gerne se nærmere på det under udvalgsarbejdet. Der kan jo godt være ulemper, som vi ikke på forhånd har set. Vi skal med glæde gå ind i udvalgsarbejdet.

Ømann: Jeg er positivt indstillet over for lovforslaget, men så begejstret, at det kan give hr. Jens Peter Jensen baggrund for at holde denne store antisocialistiske tale, er jeg nu heller ikke. Når jeg er positivt indstillet, er det, fordi der her er tale om at sætte adresse på midlerne. Man giver midler til nogle grænseområder, hvor vi for øjeblikket er interesseret i, at der sker noget. Jeg forstår ikke denne negativitet fra de ellers erhvervsbærende partiers side. Lovforslaget har et eksportmæssigt sigte. Det tager sigte på de ændrede markedforhold, på nye fremstød og på miljøbeskyttelse. Det kan da ikke være så helt ringe.

Der er dog her tale om en grovstyring af midlerne, som jeg gerne havde set at det, man kalder kapitalmarkedsrådet, havde fået magt til at foretage på en meget bredere basis.

Jeg synes da også, at det, når vi taler om industristøtte, er et mere tjenligt forslag end det, vi har liggende i skatteudvalget om en forhøjelse af afskrivningerne. Dette sidste koster oven i købet fire gange så meget, nemlig 400 mill. kr. Jeg tror, at dette beskedne lovforslag om 100 mill. kr. har langt større effekt, og samfundsmæssig og erhvervs-mæssig adresse end det andet forslag om bare at forhøje afskrivningerne til hele erhvervslivet, også til serviceindustriene, og til formål, som vi ikke har så vældig meget brug for lige for øjeblikket.

Så er der sagt nogle rosende ord om vort kreditformidlingssystem. Der synes jeg lige man skulle spise lidt brød til. Jeg ved ikke, om vores obligationssystem har været nogen lykke. Jeg ved ikke, om det har været nogen lykke for dansk erhvervsliv, undtagen landbruget, at vores kredit hovedsagelig er givet på basis af fast ejendom. Man har netop

måttet oprette disse særlige finansieringsinstitutter, fordi hovedsagen for den almindelige kreditformidling har været sikkerhed, sikkerhed og igen sikkerhed, og derfor har det været den faste ejendom, der har været kriteriet for, om man var kreditværdig. Et sådant kreditformidlingssystem, som er enestående i verden, er ikke særlig godt for en voksende dansk industri.

Så siges der, at der gøres en forfærdelig masse forskel, og at man ikke må gribe ind i markedsmekanismen, for så straffes man. Ja, så tror jeg, vi har megen straf til gode herinde. Det var hr. Jens Peter Jensen, der sagde, at nu blev der gjort forskel. Ja, var 10-12 års støtte til landbruget til milliardbeløb ikke udtryk for en vis forskelsbehandling? Greb man ikke dér ind i en markeds-mekanisme? Der ligger vist en stor straf og venter dér i så tilfælde.

Hr. Knud Thomsen sagde, at dette her var en normal finansiering, som man ikke kunne sammenligne med f. eks. den kredit, man gav ifølge egnsudviklingsloven. Hvis det er en normal finansiering, er jeg i og for sig skeptisk, for jeg mener, at særlig dette institut har lånekriterier, som gør, at det ikke kan betegnes som en normal finansiering, men som en finansiering, der i højere grad er baseret på risiko, på en vurdering af værdien af produktionen i nutiden og i fremtiden. Det synes jeg er det industrielt gode ved det.

Men når jeg ikke er så ovenud begejstret, er det, fordi vi jo har en masse andre erhvervsstøtteordninger. Jeg kunne i og for sig godt tænke mig, at vi i udvalget tog anledning til at foretage en opgørelse over dem og se på, om støtten ikke kunne gives med større effekt, hvis man gav den, skal vi sige mere under én hat og under bestemte synsvinkler. For alle disse ordninger gælder det, at der ydes nogle goder, i dette tilfælde en nedsat rente, og en tabsdækning, som man ikke kan få andre steder uden særlige betingelser med hensyn til indflydelse for bidragyderen til gengæld for støtten. Her er der altså en modydelse i form af statsrepræsentanter, men den er dog ikke særlig ophidsende.

Nu er vi inde på, at befolkningen skal have andel i kapitalopbygningen og derved indflydelse på arbejdsituationen, og det ville vel være meget fornuftigt i en lovgiv-

[Ømann.]

ning som denne og i andre erhvervsstøtte-lovgivninger at indbygge samfundsmæssige og befolkningsmæssige modydelser på en sådan måde, at man mere integrerede erhvervslivet i befolkningen. Jeg kan nævne et eksempel på det. Den erhvervsopbygning, vi har, er karakteriseret af mange og mindre virksomheder. Jeg tror, at der med den struktur er en stor spildprocent af den investerede kapital og de investerede maskiner. Der er sikkert mange småvirksomheder, som står med uudnyttet maskinkraft, bare fordi de er nødt til at have maskinen. Det var måske en idé i forbindelse med en sådan lovgivning også at yde støtte til en branchemæssig rationalisering eller måske til oprettelse af det, man kalder leasingselskaber, hvor man ikke køber maskinerne, men lejer dem.

Jeg skal tilsige velvillighed under udvalgsbehandlingen, men der er altså nogle punkter, som jeg gerne vil have nøjere rede på.

Handelsministeren (Erling Jensen): Må jeg allerførst takke for den helt overordentlig store betydning, man har tillagt dette lovforslag i den gennemgang, de enkelte partier har givet det.

Jeg er enig med hr. Lysholt Hansen i hans vurdering af, at på samme måde som vi har erhvervsfremmende lovgivning for egnsudviklingsdistrikter, må det være rimeligt at have erhvervsfremmende lovgivning for erhvervsområder, som det danske samfund er særlig interesseret i at fremme. Jeg vil gerne bekræfte, at jeg i denne lovgivning ser et udtryk for det konstruktive samarbejde mellem erhverv og samfund, som i hvert fald hr. Lysholt Hansen og jeg er overordentlig interesseret i at få gennemført.

Hr. Knud Thomsen var nogenlunde enig i præmisserne, men ikke i konklusionen. Han syntes ikke om den differentierede rente. Han kunne, sagde han, have accepteret en sådan, hvis der havde været tale om et særligt formål. Ja men vi synes, der er tale om

et særligt formål. På samme måde som der i egnsudviklingsloven er tale om et særligt formål knyttet til særlige egne, er der her tale om et særligt formål knyttet til særlige erhvervsopgaver, som der er behov for yderligere igangsætning af.

Jeg forstod, at det, der var den meget væsentlige anstødssted i øvrigt, var spørgsmålet om samfundsrepræsentanter. Jeg har aldrig rigtig vidst, om hr. Knud Thomsen og hans parti havde den samme aversion mod de samfundsrepræsentanter i sparekasser, som vi har haft i en årrække, eller mod samfundsrepræsentanter i kreditforeninger.

Jeg må sige ganske ærligt, at det ikke er mit indtryk, at de mennesker, der er placeret dér, har skadet aktiviteterne i de pågældende erhvervs- og pengeformidlingsinstitutter, men at de stort set i disse institutter og også i samfundet nyder respekt for at have gjort en værdifuld indsats.

Jeg bemærkede mig også hr. Knud Thomsens betragtninger om, hvordan man kunne komme ud igen. Vi synes selv, vi har formuleret os overordentlig spagfærdigt ved at sige, at når staten løber $\frac{3}{4}$ af risikoen ved tab, må vi forudse, at der kommer et tidspunkt — medmindre Finansieringsinstituttet, vi og samfundet er interesseret i at fortsætte med ordningerne — hvor pengene er sluppet op, og så er der ikke længere nogen forpligtelse for Finansieringsinstituttet til i hvert fald af denne grund at fortsætte med en samfundsrepræsentation. Jeg vil gætte på, at til den tid er Finansieringsinstituttet som andre organer blevet så glad for samfundsforbindelsen, at det måske af egen drift vil være interesseret i at bibeholde den.

Når det drejer sig om planer om et finansieringsinstitut for handel og transport, vil jeg meget gerne være med i drøftelser om et sådant institut. Vi har efterhånden et meget stort antal finansieringsinstitutter med særlige opgaver for særlige erhvervsgrupper, institutter, der enten har modtaget direkte samfundsstøtte eller i hvert fald har modtaget samfundets garanti for deres forpligtelser, ikke mindst i begyndelsesårene,

[Handelsministeren.]

og jeg vil meget gerne være med i et positivt samarbejde om et institut af den karakter, som hr. Knud Thomsen nævnte.

Hr. Jens Peter Jensen fandt ingen erhvervsvenlighed i dette lovforslag. Nu kan jeg slet ikke lide ordet „erhvervsvenlighed“, så det er jeg såmænd ikke uenig med ham i. Men jeg synes, der ligger en erhvervspositiv og erhvervsaktiv holdning i forslaget. Jeg er ligesom hr. Ømann ikke af den opfattelse, at dette lovforslag løser alle erhvervslivets problemer, det være langt fra. Men at vi af den grund, at der er andre uløste problemer for erhvervslivet, skulle lade et af begrænset omfang værende fornuftigt lovforslag ligge, har jeg lidt svært ved at se.

Hr. Jens Peter Jensen siger, at påstanden om, at dette lovforslag er kommet til verden ved fornuftige drøftelser med Finansieringsinstituttet, ikke er den fulde sandhed, for instituttet vil såmænd helst være fri for pengene. Jeg indrømmer blankt, at hvis hr. Jens Peter Jensen er bekendt med noget sådant, ser jeg på lovforslaget med andre øjne, end jeg har gjort hidtil. Men det tror jeg ikke. Jeg tror, at Finansieringsinstituttet, som er skabt af byerhvervene og har en ledelse, der udelukkende består af byerhvervenes og pengeinstitutternes folk, i dag gerne vil være med til at formulere og administrere denne ordning. Jeg tror, at de erhverv, som er knyttet bag Finansieringsinstituttet, har en absolut positiv interesse i dette lovforslag, og skulle vi undervejs i udvalgsarbejdet høre noget helt andet fra disse erhverv og fra Finansieringsinstituttet selv, indrømmer jeg blankt, at så foreligger der en helt anden situation end den, hvorunder jeg fremsatte lovforslaget, men jeg tror det som sagt ikke. Jeg kan sige, at de forhandlinger, der har været både med Finansieringsinstituttets ledelse og med repræsentanter for Finansieringsinstituttets valgte kreds, har været ført i en overordentlig samarbejdsvillig og konstruktiv ånd, og jeg har derfor lidt svært ved at tro, at den bemærkning, at de helst vil fære fri for pengene, ikke var lidt for flot fremsat, hvis jeg må have lov at sige det.

Så var hr. Jens Peter Jensen inde på spørgsmålet om statsfinansernes stilling i denne forbindelse og udtrykte håbet om, at jeg havde talt med min kollega økonomimi-

nisteren. Jeg kan bekræfte, at jeg ikke bare har talt med ham, men at dette lovforslag som alle andre, før de når frem her, har været drøftet både i regeringen og i min gruppe, og begge steder er det enstemmigt blevet bakket op. Jeg må have lov at sige, at når vi ellers til daglig drøfter, om vi i dette samfund bruger lidt for mange penge på andre ting end erhvervsliv og lidt for lidt på erhvervslivet, så undrer det mig, at vi, når vi kommer med et relativt beskedent beløb, som skal arbejde først i erhvervslivet og derved give flere penge til vore øvrige aktiviteter, møder den holdning, at disse penge da vist slet ikke burde anvendes. Det gælder både hr. Knud Thomsens og hr. Jens Peter Jensens indlæg. Jeg kan med mit kendskab til deres interesse for erhvervsliv i øvrigt ikke undlade at undre mig derover.

Jeg har ment, at dette lovforslag bl. a. var udtryk for et forsøg på at skabe et større forslag i samfundets penge ved at knytte det til muligheden for at mangfoldiggøre pengene ved den sideløbende obligationsudstedelse. At få en større samfundsmæssig effekt for et mindre beløb plejer at være anerkendelsesværdigt.

Jeg mener heller ikke, at vi med dette forslag skaber nogen ny administration. Også det plejer at være prisværdigt. Jeg har indtryk af, at det bekræfter et konstruktivt samarbejde mellem erhverv og samfund, at det er et forsøg på at fremme investeringerne særlig i eksport- og konkurrenceudsatte erhverv, fremme nye opgaver, og jeg har et meget stærkt indtryk af byerhvervenes positive interesse i lovforslaget.

Jeg må sige ganske ærligt, at det på det erhvervsmæssige område ikke er alt for tit, jeg har en fornemmelse af, at de to herrer og jeg er overordentlig uenige, og det gør mig derfor lidt bedrøvet — når vi nu endelig skal bruge så stærke udtryk — at vi netop er uenige på et område, hvor vi for små samfundsmidler i et intimt samarbejde med erhvervene synes at kunne skabe øget erhvervsaktivitet.

Derfor kan jeg kun glæde mig over, at fru Dagmar Andreasen gav dette lovforslag sin foreløbige tilslutning. Jeg er enig med hende i, som jeg også sagde tidligere, at det ikke løser erhvervslivets mange øvrige investeringsmæssige problemer, og at der er behov for at se væsentlig videre i de kommende år

[Handelsministeren.]

på det. Det sker bl. a. ved den perspektivplananalyse for erhvervene, der nu er i gang. Jeg er også enig med hende i, at det ikke bare er et spørgsmål om en lavere rente til disse særlige, igangsættende aktiviteter, men også et spørgsmål om at ville løbe en større risiko og belaste det apparat, som ellers skal være til rådighed for ny belåning, noget mindre, end det sker ved normal långivning. Jeg takker som sagt fru Dagmar Andreasen for hendes tilslutning.

Jeg kan helt bekræfte hr. Ømanns vurderinger: der er ikke tale om noget kæmpeforslag, men om at søge at tilgodese nogle grænseområder, som samfund og erhvervsliv har en fælles interesse i udvikles hurtigere, end det måske ellers kunne gøres. Jeg kan bekræfte, at Finansieringsinstituttet netop har andre synspunkter i sin vurdering af låneobjekter, end det er traditionelt, i hvert fald i realkreditinstitutter. Jeg vil endelig gerne love hr. Ømann og det udvalg, der skal behandle dette lovforslag, at komme med en opgørelse over vore erhvervsstøtteordninger, så de kan vurderes samlet.

Må jeg ikke have lov at sige om samfundsrepræsentationen i det hele taget, at der er tale om 2 samfundsrepræsentanter i en bestyrelse på 9 medlemmer. Man kunne diskutere, om de samfundsmæssige midler kunne eller skulle have været administreret på en anden måde inden for Finansieringsinstituttet. Det er mit indtryk, at også Finansieringsinstituttet har fundet, at når der var tale om samfundsmidler, og når disse samfundsmidler gjorde en form for samfundsmedvirken naturlig, var en bred medvirken i en fælles bestyrelse om alle instituttets problemer at foretrække for særformer inden for et specialområde.

Jeg skal takke for, at dog hovedparten af folketingets partier synes at mene, at dette lovforslag har interesse for erhvervslivet og for samfundet.

Lysholt Hansen: Jeg forstår det naturligvis fuldt og helt, når hr. Knud Thomsen har den opfattelse, at instituttet her ikke skulle have mulighed for at give den differentierede rente, der er tale om nu. Det er et tidligere konservativt standpunkt og et syn på erhvervspolitik, som vi kender. Det er det samme synspunkt, der blev gjort gældende,

da vi i sin tid lavede egnsudviklingsloven. Det varede nogle år, inden man blev enig om, at det alligevel var fornuftigt også at lave en differentieret rentepolitik, når det gjaldt om at opfylde det formål, som da var afgørende, nemlig at få placeret industrierne samfundsmæssigt fornuftigt, nemlig derude, hvor menneskene var, i stedet for omvendt. Dét nåede vi til enighed, og jeg tror såmænd også, at de konservative, om ikke denne gang så om nogle år, finder ud af, at det er fornuftigt at føre en differentieret rentepolitik.

I øvrigt er det for mig lige så afgørende at have risikovillig kapital til rådighed, når man vil opnå et andet formål end et egnsudviklingsformål, i dette tilfælde et eksportfremmende formål. Det, vi trænger til lige nøjagtig i den situation, hvor vi i dag befinder os, er virkelig at få skabt en større eksport; derfor må der være denne differentiering, derfor må der være en forskelsbehandling, og jeg erkender, at det kan og det vil dette lovforslag nok komme til at indeholde. Forskel vil der, som jeg tror hr. Ømann sagde det ganske klart til hr. Jens Peter Jensen, være, når man stiler mod at nå visse mål. Hr. Ømann nævnte den forskelsbehandling, der i mange år havde været vist til fordel for landbruget, og da pegede hr. Jens Peter Jensen jo ikke ret meget.

Jeg vil yderligere sige, at jeg var ved at blive slået lidt ud, da hr. Jens Peter Jensen sagde, at han næsten var helt bevæget, da han hørte mig tale. Jeg er glad for, at der blev sagt „næsten“, for ellers tror jeg, jeg er den første, der har været i stand til at bevæge hr. Jens Peter Jensen overhovedet. Jeg kan godt sige, at jeg er overhovedet ikke spor bevæget, når det drejer sig om penge. Da er jeg snydekold, vil jeg ærligt indrømme. Penge taler jeg om meget køligt; jeg betragter det som penge og ikke andet end penge.

Men når hr. Jens Peter Jensen siger, at det, der er et problem for erhvervslivet, er, at det har for snæver en fortjenstmargen, vil jeg godt medgive, at det kan man overveje i relation til mulighederne i dag for at tjene ved at anbringe pengene på en anden måde og med en større afkastning end i produktive erhverv. Men det var der jo ikke for år tilbage. Og alligevel: har de i erhvervslivet i dag en for snæver fortjenstmargen? Der er

[Lysholt Hansen.]

noget, der tyder på, at den har været ganske hæderlig. Hvis man ser på aktiekursernes udvikling i dette land i det seneste år, ikke mindst i tiden op til EF-afstemningen og såmænd også efter, tyder denne udvikling i aktiekurserne egentlig meget på, at investeringsklimaet har være ganske hæderligt og vel også fortjenstmargenen ganske god. Ellers havde kurserne vel ikke udviklet sig, som de nu har gjort. Så jeg tror såmænd ikke, at hr. Jens Peter Jensen havde behøvet at holde den tale, der blev holdt i så henseende.

Den var også lidt modsigende, for der blev sagt, at der var kapital at få fra det institut. Men spørgsmålet er: er der kapital at få på rimelige vilkår for de erhverv, vi gerne skulle have til at øge eksporten? Og det er det mål, jeg mener vi når ved lovforslaget her.

Jeg må erkende, at når der i den beretning, som jeg nævnte — og som jeg håber og tror at hr. Jens Peter Jensen også har læst — står, at man regner med, at der er en 6,4 pct.s forrentning i erhvervslivet i de godt 600 virksomheder, man har undersøgt som låntagere, er det ikke nogen stor indtjening i relation til andre indtjeningsmuligheder. Men så må man ikke glemme, at inden man når frem til disse 6,4 pct. — og det er et tal, som jeg tror hr. Jens Peter Jensen stoler på, for det er jo det institut, han roste til skyerne, der afgiver det — er der foretaget betydelige henlæggelser til forbedringer. Det vil altså sige, at man har øget sine indre værdier, og det er fornuftigt. Det er altså ikke så simpelt at stille tingene op, som hr. Jens Peter Jensen forsøger det her.

Jeg skal ikke gøre mig til af, at vi er mere erhvervsvenlige end andre. Men jeg tror, det er fornuftig politik, der lægges op til her. Jeg tror, vi har en chance for at nå det mål at udnytte konjunktursituationen, som den er i det øvrige Europa og i USA, til gavn for en række virksomheder, som ellers ikke ville være i stand til at udnytte deres eksportmuligheder. Derfor er jeg glad for forslaget, og jeg håber også, vi kan få det igennem inden alt for længe.

Knud Thomsen: Jeg kan over for hr. Lysholt Hansen ganske bekræfte, at det er mit partis indstilling, at selektiv rentepolitik er

en uting. Det hænger sammen med det forhold, at rente ikke er noget, man tager ud af luften. Renten er noget, man får som resultat af den førte økonomiske politik, og ved at ændre på den, ændrer man altså resultatet af den førte økonomiske politik. På den anden side ligger det også således — og dér har hr. Lysholt Hansen og jeg jo været enige — at der kan være større ulykker forbundet med ikke at bryde et princip, det kommer an på, hvad man bryder det for. I egnsudviklingsagerne har vi brudt dette princip, fordi vi anså de ulykker, der kom af en ikke tilstrækkelig egnsudviklingslovgivning, for at være værre: frustration, stagnation, arbejdsløshed, følelse af afmagt i de pågældende områder. Dér har vi bøjet os, men her finder vi det ikke på sin plads.

Til den højtærede handelsminister vil jeg gerne sige, at jeg opholdt mig vist første gang, jeg havde ordet, et øjeblik ved, hvor længe denne ordning skal kunne vare, så fremt lovforslaget bliver gennemført, hvad jo et og andet kunne tyde på. Den vejledning, jeg kan få, er alene at finde i de generelle bemærkninger til lovforslaget, hvor der på side 2 står, at administrationen varetages af Finansieringsinstituttet, i hvis ledende organer der indtræder repræsentanter for staten, „så længe ordningen er bestående“, og endvidere i bemærkningerne vedrørende § 12 b, hvor der står om de ekstraordinære medlemmer: De således valgte ekstraordinære medlemmer suppleres, så længe handelsministeriet har indskudt ansvarlig kapital i henhold til loven, med to af handelsministeren udpegede medlemmer. Det er den vejledning, der er.

Nu siger ministeren: ja men statens indskudskapital hæfter jo for de 75 pct. af tabene og slides derved op på et eller andet tidspunkt. Det kommer an på, om der er tab, naturligvis, men lad gå med det. Men det er jo kun én måde at komme ud af det på. Som ordene her er formet, må man vel negativt slutte, at den dag Finansieringsinstituttet gennem sin egen aktiekapital og øvrige egenkapitalreserver selv vil dække de lån, der er givet med basis i de 100 mill. kr. indskud fra staten, står det Finansieringsinstituttet frit for at tilbagebetale staten de 100 mill. kr. og dermed frigøre sig for de øvrige forpligtelser. Jeg vil gerne høre, om ministeren kan svare på dette.

Jens Peter Jensen: Jeg er lige ved at blive imponeret over den kolde hjerne, som hr. Lysholt Hansen har i forhold til penge. Jeg må sige, det er virkelig imponerende, at finansudvalgets formand her synes, det er helt ideelt, at man kræver 100 mill. kr. op i skatter og låner dem rentefrit ud. Det er jeg virkelig imponeret over.

Må jeg spørge den højtærede handelsminister: skyldes dette lovforslag en henvendelse, en opfordring fra Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk?

Handelsministeren (Erling Jensen): Hovedsagelig var de sidste indlæg vist en intern diskussion mellem ordførerne, men jeg skal besvare et par konkrete spørgsmål.

Jeg skal sige til hr. Knud Thomsen, at hvis han og hans parti mener, det var værdifuldt at få indsat mere konkrete regler om f. eks. en foreløbig varighed, så ser jeg ikke noget ulykkeligt i det. Jeg har ikke det mindste imod at bidrage til ordninger, hvorved man enten fastsætter en bestemt varighed af denne ordning eller under udvalgsarbejdet får markeret, hvordan reglerne om en udløbsperiode, hvis en sådan ønskes, måtte kunne formuleres.

Jeg må nok have lov at anholde hr. Jens Peter Jensens lidt skarpe formulering: her tager vi 100 mill. kr. af skatteydernes penge og låner rentefrit ud. Jeg vil gerne have lov at sige: vi låner 100 mill. kr. af skatteydernes penge ud og mangfoldiggør derved samfundsresultatet i det danske samfund gennem erhvervsindsats. Jeg kunne jo godt tænke mig at vide, hvordan hr. Jens Peter Jensen normalt vil skabe grundlaget for samfundsaktiviteter, uden at det sker over erhvervsaktiviteterne. Derfor har jeg lidt svært ved at se, at midler anvendt til erhvervsfremme — fornuftigt anvendt — ikke kommer mange gange igen. Men hvis hr. Jens Peter Jensen har en anden holdning til det, så hører jeg det da meget gerne.

Når hr. Jens Peter Jensen spørger, om dette forslag er kommet til veje på initiativ af Finansieringsinstituttet, så er svaret nej. Det er kommet til veje på initiativ af regeringen. Men det er kommet til veje efter samtaler med erhvervsorganisationer, ikke mindst Industrirådet, og det har fået sin endelige formulering ved samtaler og drøftelser med Finansieringsinstituttet. Det

er ikke påtvunget eller påtrykt Finansieringsinstituttet, og det er ikke min opfattelse, at den industri, der hovedsagelig skal anvende det, har samme opfattelse som hr. Jens Peter Jensen.

Men alt det vil vi jo nok få afklaret i udvalgsarbejdet. For jeg vil da tro, at hvis man ønsker at høre erhvervenes holdning til dette forslag, vil man kunne få den udtrykt, og hvis man ønsker at høre Finansieringsinstituttets holdning, vil man kunne få den udtrykt. Og det er vel bedre, at det sker direkte end gennem mig.

Jeg må endnu en gang gentage, at jeg forstår ikke to store partiers modvilje mod et forslag, som for mig at se betyder, at vi er med til — i stilfærdigt omfang, men på en fornuftig måde og for små penge — at videreudvikle dansk erhvervsliv netop dér, hvor både erhvervsliv og samfund er enige i, at det bør videreudvikles, og netop på det tidspunkt, da denne videreudvikling er så nødvendig.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen: Må jeg sige til den højtærede handelsminister: lad nu være med dette forsøg på hekseri ved at komme og sige, at her er 100 mill. kr., som man mangfoldiggør ved erhvervsaktivitet. Hvis disse penge ikke var krævet op ude hos folk, så var de jo derude, og så kunne de på ganske normal måde gå ind i finansieringen. Der kommer ikke én krone mere værdi ved at gennemføre dette forslag.

(Kort bemærkning).

Knud Thomsen: Den korte bemærkning skal gå ud på, at mit parti jo allerede over for handelsministeren, om end skitsevis, har sagt, hvad vi gerne vil være med til. Hvis staten vil formidle et køb — direkte eller via Nationalbanken eller på anden måde — af en særlig obligationsserie på 400 mill. kr. fra Finansieringsinstituttet, opnås det samme, men uden alle de ulemper og den anledning til kritik, som forslaget har givet anledning til fra vort partis side.

Dagmar Andreassen: Jeg føler nu alligevel trang til at sige til hr. Jens Peter Jensen, at det kan jo ikke hjælpe noget, at vi prøver på at bilde nogen, hverken os selv eller an-

[Dagmar Andreasen.]

dre, ind, at bare der kommer et vist antal kroner ud på det almindelige lånemarked, så får erhvervslivet sin del. De ryger lige ind i tillægslån i fast ejendom, hvor der intet låneloft er; det er der derimod for udlån til erhvervslivet, og hvis man ingen brugte mursten har, men kun en god idé og vilje til at bære en vis risiko, så er det svært i dag at få penge både i bank og sparekasse.

Handelsministeren (Erling Jensen): Jeg takker for hr. Jens Peter Jensens tiltro til mine evner til at hekse. Jeg synes ikke, der var meget hekseri i at sige, at hvis disse midler sætter noget mere i gang, end der ellers ville være blevet sat i gang, så har hr. Jens Peter Jensen bestemt ikke ret i, at de ikke skaber større værdier i det danske samfund. Det er min opfattelse, og det er min baggrund for at fremsætte dette forslag, at de muliggør en større aktivitet, at de ansporer til en større aktivitet, og derfor skaber de også større værdier i det danske samfund.

Jeg forstår godt hr. Knud Thomsens forslag om en ny obligationsserie. Jeg har det imod forslaget, at det for det første ikke udgør det incitament, som vi også kender fra egnsudviklingsloven, at det ansporer til disse særlige aktiviteter på det erhvervsfremmende, på det markedsføringsmæssige og på det miljømæssige område, og at det for det andet ikke umiddelbart giver den chance for at løbe en mindre risiko, som nærværende lovforslag giver.

Til fru Dagmar Andreasen har jeg af helt naturlige grunde ingen bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen: Må jeg sige til den højtærede handelsminister, at jeg tror, det ville være klogt af regeringen, om den koncentrerer sine bestræbelser mere om at få gennemført nogle besparelaser i den offentlige udgiftspolitik, således at der ad den vej kan ske en stramning af finanspolitikken, der giver mulighed for at lempe på pengepolitikken. Så behøver vi ikke at have disse former for statsindskud i finansieringsinstitutter.

(Kort bemærkning).

Lysholt Hansen: Når hr. Jens Peter Jensen ikke kan forstå, at jeg som finansudval-

gets formand kan gå ind for, at der ydes et beløb på 100 mill. kr. rentefrit, så vil jeg gerne have lov at sige, at det er selvfølgelig undskyldeligt, at hr. Jens Peter Jensen ikke kan forstå det, men man kan nu engang ikke spare sig rigere; derimod kan man arbejde sig rigere, tjene sig rigere, og hvis dette lovforslag — og det er det, jeg tror på — betyder, at der vil blive arbejdet mere og tjent mere og eksporteret mere, så bliver samfundet rigere, og så kan det betale sig. Det er god, gammel, almindelig liberal politik at sige, at sådan er det.

Må jeg lige for en ordens skyld have lov at sige til hr. Jens Peter Jensen, der nu mener, at det kunne klares under de vilkår, der gælder i øjeblikket for Finansieringsinstituttet, at den opgørelse for Finansieringsinstituttet, som jeg står med her, og som hr. Jens Peter Jensen også har fået, viser for det sidst forløbne år, at blandt de 622 virksomheder, som man har ydet lån til, er hovedparten af pengene bevilget til virksomheder med meget, meget stor omsætning, nemlig 93 lån til virksomheder med en gennemsnitsomsætning på 59 mill. kr., 258 lån til virksomheder med en omsætning i gennemsnit på 11 mill. kr. og 311 lån til virksomheder med en gennemsnitsomsætning på 2 mill. kr. Hvor bliver egentlig de mindre virksomheders muligheder af, hvis vi ikke prøver på en eller anden måde også at give dem en chance på eksportmarkedet ved f. eks. en ordning som denne, hvor også de kan være med, fordi renten er rimelig, og fordi risikovilligheden er til stede?

(Kort bemærkning).

Knud Thomsen: Ligesom hr. Lysholt Hansen er jeg ved at finde de relevante bøger frem. Ministeren sagde til mig, at hvis man fulgte den skitserede linje, nemlig at købe for 400 mill. kr. obligationer, så ville man jo ikke opnå det ene tilsigtede formål, nemlig at kunne låne ud til billigere rente. Udlånet skal jo ske gennem Finansieringsinstituttet, og Finansieringsinstituttets kærlighed til differentieret rente fremgår jo tydeligt og klart af sidste årsberetning, hvor der på side 13 — jeg har talt mig frem til det, for der står ikke sideantal deri — omtales, at instituttet har ydet 73 lån til ca. 44 mill. kr. i forbindelse med egnsudviklingslo-

[Knud Thomsen.]

ven, som er sikret ved statsgaranti. Man fortsætter:

„Med gennemførelse af de foreliggende planer om en ændring af egnsudviklingsstøtten er der udsigt til, at den hidtidige garantiordning vil blive afløst af direkte statslån, således at instituttets deltagelse i finansieringen af sådanne egnsudviklingsprojekter hermed bortfalder.“

All right, det er historie. Man tilføjer så:

„Det synes beklageligvis at være hensigten, at de kontante statslån fremtidig skal ydes til en rente, der ligger noget under markedsrenten, hvilket ikke kan undgå at føre til en forvridding af konkurrencemønsteret i forhold til allerede etablerede virksomheder såvel i som uden for egnsudviklingsområderne.“

Det må være en ganske ny fælles kærlighed mellem handelsministeriet og Finansieringsinstituttet, der har fået så ulige synspunkter til at kunne forliges.

Formanden: De korte bemærkninger tid må snart være forbi.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen: Må jeg spørge den højtærede handelsminister: er de udtalelser, som hr. Lysholt Hansen kom med her, rigtige? Er det således, at virksomhedernes størrelse vil være et kriterium for vurderingen af de lån, der skal ydes, er det således, at mindre virksomheder har en fortrinsstilling? Det mener jeg ikke jeg har opfattet hidtil.

Handelsministeren (Erling Jensen): I anledning af det sidste, hr. Jens Peter Jensen sagde, vil jeg godt endnu en gang bekræfte, at det er sådan — det håber jeg også, hr. Jens Peter Jensen er interesseret i — at administrationen af disse lån bliver Finansieringsinstituttets. Dermed har jeg vist besvaret dette spørgsmål. Men samtidig vil jeg da godt bekræfte, at i det ligger jo også, at her er der altså blevet konkretiseret nogle muligheder for lån, som henvender sig til virksomheder af både større og mindre størrelse.

Måtte jeg i anledning af hr. Jens Peter Jensens betragtning om, at hvis bare denne regering ville gennemføre nogle flere bespa-

relser, så havde man intet andet behov, sige: lad nu ikke det blive noget sygeligt. Jeg er 100 pct. enig i, at vi har et fortsat behov for at gennemgå administrationen med henblik på yderligere besparelser, men jeg har lidt svært ved at se hr. Jens Peter Jensens og min og mange andres store interesse i at deltage i dette spændende arbejde, hvis det hele, vi skal beskæftige os med fremtidig, er at være bogholdere, der skal kigge efter, om der er mulighed for besparelser. Der skal ske besparelser, men det skal da være, for at vi i øvrigt kan komme videre i dette samfund. Samtidig med besparelserne må der dog godt foretages nogle initiativer, og dette er ét sådant initiativ. Jeg har stadig overordentlig svært ved at se, hvorfor hr. Jens Peter Jensen er så vældig meget imod det.

Til hr. Knud Thomsen blot dette, at jeg er helt opmærksom på instituttets forrige årsberetning. Jeg tror, at instituttet har den samme opfattelse, som hr. Knud Thomsen har, at en differentieret renteordning må forudsætte et særlig afgrænset arbejdsområde. Men jeg vil godt have lov at sige, at der er altså i denne situation et sådant særlig afgrænset arbejdsområde, og det er utvivlsomt baggrunden for, at instituttet finder det, set ud fra dets vurdering, rimeligt at tage denne opgave på sig. Modsat vil jeg gerne have lov at sige, at det er altså min oprigtige opfattelse, at instituttet har denne holdning, og jeg tror, det vil kunne bekræftes over for de herrer ved en henvendelse fra instituttet til udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om højere forberedelseseksamen.

(Lovforslaget (nr. 113) findes i tillæg A. sp. 2417, fremsættelsen i tidenden sp. 1561).